

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. laikotarpio programa „Europa piliečiams“

(COM(2011) 884 final – 2011/0436 (APP))

(2012/C 299/22)

Pranešėjas **Andris GOBIŅŠ**

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2012 m. kovo 19 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. laikotarpio programa „Europa piliečiams“

COM(2011) 884 final – 2011/0436 (APP).

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. birželio 27 d. priėmė savo nuomonę.

482-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. liepos 11–12 d. (liepos 11 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 140 narių balsavus už, 1 – prieš ir 5 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) aktyviai remia tolesnę programos „Europa piliečiams“ įgyvendinimą ir svarbiausias jos nuostatas: skatinti ir remti aktyvų piliečių dalyvavimą politiniame ir visuomeniniame gyvenime, abipusį solidarumą ir bendradarbiavimą, grindžiamus bendromis Europos tapatybės vertybėmis.

1.2 Aktyvus pilietiškumas apima piliečių, piliečių grupių ir pilietinės visuomenės organizacijų, visų pirma socialinių partnerių, dalyvavimą nustatant politiką (vertikalusis pilietinės visuomenės ir valdžios institucijų dialogas), taip pat jų tinklaveiką ir bendradarbiavimą (horizontalusis dialogas). EESRK palankiai vertina tai, kad nagrinėjamame pasiūlyme numatyta remti šiuos du aspektus, tačiau mano, kad reikėtų nustatyti aiškesnes horizontalaus dialogo taisykles.

1.3 EESRK iš esmės pritaria Europos Komisijos pasiūlymui, tačiau siūlo, kad Europos Parlamentas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, Regionų komitetas ir struktūrinio dialogo partneriai aktyviau dalyvautų rengiant programą, vykdant jos kontrolę ir vertinimą. Šioje nuomonėje pateikiamos rekomendacijos ir konkretūs pakeitimai, kurie leis patobulinti programą, kad ji būtų dar artimesnė piliečiams ir geriau atitiktų jų poreikius.

1.4 Europos Komisija pripažįsta, kad šiuo metu Europos Sąjungos institucijos susiduria su rimtomis legitimumo problemomis. Menkas piliečių pasitikėjimas, neveiklumas ir dalyvavimo sprendimų priėmimo procese stoka iš esmės silpnina ES dvasią bei daro neigiamą įtaką priimamų sprendimų kokybei ir

ilgalaikiam Sąjungos vystymuisi (¹). Su šia problema susiduria visų lygių vietos, nacionalinio, transnacionalinio ir Europos lygmens valdžios sektorius. Siūlomo programos finansinio paketo nepakanka numatytiems darbams atlikti, todėl reikėtų jį padidinti.

1.5 Programa „Europa piliečiams“ turi atitikti Lisabonos sutartyje numatytus demokratijos standartus ir padėti Europoje labiau juos įtvirtinti. Tai visų pirma pasakytina apie dalyvavimo ir skaidrumo mechanizmus, numatytus Europos Sąjungos sutarties 10 ir 11 straipsniuose. Vis dėlto programa galėtų veikti visu pajėgumu tik tuo atveju, jeigu ES institucijos vykdytų savo įsipareigojimus įgyvendindamos pirmiau nurodytus straipsnius, visų pirma parengdamos žaliąsias knygas. Be to, programa jokių būdu neturėtų pakeisti įvairių Europos Komisijos generalinių direktoratų prisiimtų įsipareigojimų dėl nuosavų finansinių ir kitokių išteklių ir turėtų labiau negu iki šiol padėti jiems jų kompetencijos srityje remti piliečių dalyvavimą, dialogą ir partnerystę su jais.

1.6 EESRK taip pat primena daugelio pilietinės visuomenės organizacijų nuogąstavimus, kad metinėse darbo programose gali būti palikta pernelyg mažai vietos ilgalaikiams programos klausimams, gal net visiškai į juos neatsižvelgiama arba kad piliečiams bus atimta galimybė patiems nustatyti savo prioritetus. Komitetas yra tokios pačios nuomonės.

1.7 Istorinei atminčiai skirta kryptis turi propaguoti bendrą tapatybę ir vertybes. EESRK palankiai vertina pasiūlytas papildomas programos nuostatas, kuriomis numatoma minėti

(¹) OL C 181, 2012 6 21, p. 137–142.

nacizmo ir totalitarinio komunizmo aukų, be kita ko, ir laikotarpiu po 1953 metų, atminimą, ir pabrėžia visuomenės svarbą vėl suvienijant Europą, kuri ilgą laiką buvo padalinta.

1.8 EESRK pabrėžia, jog būtina remti tvarų, esminį ir kuo labiau struktūruotą piliečių dalyvavimą visais lygmenimis ir visuose sprendimų priėmimo proceso etapuose.

Šiuo tikslu EESRK siūlo pirmiau minėtus pasiūlymus papildyti tokiais teiginiais:

- Reikėtų teikti pirmenybę dotacijoms, skirtoms struktūriniais pokyčiams, dalyvavimui ir institucinės atminties tyrimams remti, ir siekti, kad programoje būtų užtikrintas dabartinio ir būsimo finansavimo laikotarpių tęstinumas. Prireikus reikėtų nustatyti pereinamąjį laikotarpį, kad būtų įvykdyti tam laikotarpiui numatyti tikslai.
- Pagrindiniai programos atrankos kriterijai turi būti Europos dimensija ir piliečių dalyvavimas sprendžiant su Europos Sąjunga susijusius klausimus, o ne įgyvendinimas Europos lygmeniu. Taip pat reikėtų numatyti galimybę teikti dotacijas, skirtas remti dalyvavimą nacionaliniu lygmeniu ES sprendimų priėmimo procese.
- Reikėtų į programos valdymo grupę įtraukti EESRK, Regionų komiteto ir struktūrinio dialogo partnerių atstovus, o programos valdymas, visų pirma vertinimo sistema, turėtų būti supaprastintas kartu užtikrinant būtiną kontrolę.
- Savanoriškas darbas turėtų būti prilygintas bendram finansavimui. Be to, reikia numatyti konkrečią paramą arba atskirą kategoriją nedidelės apimties projektams tose valstybėse narėse, kuriose susiklostė ypač nepalanki padėtis srityse, susijusiose su programos tikslu skatinti pilietinės visuomenės dalyvavimą, arba kuriose dalyvavimas nėra aktyvus.
- Jei projektą siūlo valdžios sektoriaus įstaiga, agentūra ar kitas organas, kuris finansuojamas iš mokesčių, rinkliavų ar kitų panašių šaltinių, būtina partnerystė su bent viena pilietinės visuomenės organizacija. Reikėtų skatinti Rytų ir Vakarų bendradarbiavimą, pavyzdžiui, siūlant miestų giminiavimosi ar kitokius projektus.

2. Bendrosios pastabos. Programos turinys

2.1 Programa „Europa piliečiams“ turi padėti konkrečiai įgyvendinti Lisabonos sutartyje, visų pirma jos 10 ir 11 straipsniuose, numatytus demokratijos standartus. Europos piliečių

iniciatyva – tai tik viena iš Sutartyje numatytų dalyvavimo galimybių. Turi būti kuo skubiau numatytos ir kitos dalyvavimo galimybės. Be to, ši programa bus sėkminga, jei ES geriau vykdys politinius uždavinius – įskaitant žaliųjų knygų dėl piliečių dalyvavimo rengimą – kuriuos savo nuomonėse nuodugniai aptarė EESRK.

2.2 Šiuo metu vienintelis aiškiai nurodytas pasiūlymo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 352 straipsnis⁽²⁾. EESRK ragina tiksliau nurodyti dokumentų straipsnius, kuriuose minimi tikslai, kuriuos būtina pasiekti įgyvendinant programą. Būtina ypač atkreipti dėmesį į Europos Sąjungos sutarties 10 ir 11 straipsnius ir į SESV 15 straipsnį⁽³⁾. Be to, aiškinamojoje dalyje minimas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 39 straipsnis, kuriame numatyta teisė balsuoti ir būti kandidatu Europos Parlamento rinkimuose, tačiau nėra nuorodos į kitus svarbius šios chartijos straipsnius, pavyzdžiui, 11 straipsnį (saviraiškos ir informacijos laisvė), 12 straipsnį (susirinkimų ir asociacijų laisvė), 41 straipsnį (teisė į gerą administravimą), 20–26 straipsnius, kuriuose numatyta asmenų ir įvairių socialinių grupių teisių lygybė ir šių teisių apsauga⁽⁴⁾. Tačiau reikėtų patikslinti, kad ši programa negali būti laikoma vienintele ir pagrindine priemone pirmiau minėtiems tikslams pasiekti.

2.3 EESRK pabrėžia, kad dalyvavimas ir aktyvus pilietiškumas yra universalios ir neatsiejamos vertybės, o visi valdžios lygmenys (vietos, nacionalinis ir Europos) tarpusavyje susiję. Daugelis su Europos Sąjunga susijusių sprendimų daro poveikį vietos ir nacionaliniu lygmeniu. Būtent šie lygmenys padeda priimti sprendimus ir su jais supažindinti. Tai turėtų būti atspindėta programoje ir reikia rasti šiam tikslui pasiekti būtinų išteklių, tačiau prioritetine ir toliau turi būti laikoma Europos dimensija neatsižvelgiant į lygmenį (nacionalinį ar Europos), kuriuo projekto rengėjai vykdo savo veiklą. Be to, tokius projektus turi būti leista vykdyti ir be partnerių iš kitų valstybių. Didesnis finansavimas reikalingas ir tam, kad būtų galima paremti vietos lygmeniu su dalyvavimu susijusių projektų rengėjus ir juos įtraukti į ES sprendimų priėmimo procesus.

2.4 Komitetas pažymi, kad pilietinės visuomenės organizacijų veikla yra ypač svarbi krizės laikotarpiu, nors ši krizė bei išteklių stoka turėjo labai neigiamos įtakos jų darbui. Todėl ypač didelis dėmesys programoje skiriamas ilgalaikėms administravimo dotacijoms, taip pat paramai struktūruotam dialogui ir priežiūrai vykdančioms organizacijoms bei dalyvavimui sprendžiant Europai aktualius klausimus. Programa visų pirma turi būti remiamos Europos teminių 2011–2013 metų priemonės, sukauptos žinios ir rezultatai, taip pat pilietinės visuomenės, įskaitant ir socialinius partnerius, pateiktos rekomendacijos.

⁽²⁾ COM(2011) 884 final.

⁽³⁾ OL C 83, 2010 3 30.

⁽⁴⁾ OL C 83, 2010 3 30.

2.5 Aktyvus pilietiškumas ir piliečių dalyvavimas yra tiesiogiai susiję su veikla, kuria skatinama keistis informacija ir idėjomis, taip pat mintimis apie bendrą tapatumą, vertybes ir istoriją. EESRK palankiai vertina į programas įtrauktas papildomas nuostatas dėl istorinės atminties, kuriomis numatoma minėti nacizmo ir totalitarinio komunizmo aukų, be kita ko, ir laikotarpiu po 1953 metų, atminimą. Taip pat reikėtų remti viešas diskusijas, kuriomis būtų skatinama ateityje išsamiau susipažinti su Europos istorija ir jos mokytis pabrėžiant visuomenės svarbą vėl suvienijant Europą, kuri ilgą laiką buvo padalinta. Ypač reikia kreipti dėmesį į tai, kad jaunimas būtų mokomas pažinti savo istoriją, kuri yra ES bendros ateities, laisvės ir klestėjimo pamatinis akmuo.

2.6 EESRK pabrėžia, kad reikėtų plačiau įtraukti piliečius, o ne tik institucijų pareigūnus, į pagal programą „Europa piliečiams“ vykdomus projektus ir veiklą, ypač į miestų giminiavimosi projektus. Jei projektą siūlo valdžios sektoriaus įstaiga, agentūra ar kitas organas, kuris finansuojamas iš mokesčių, rinkliavų ar kitų panašių šaltinių, būtina partnerystė su bent viena pilietinės visuomenės organizacija. Reikia numatyti specialią naujoms partnerystėms, visų pirma Rytų ir Vakarų, skirtą paramą.

3. Konkrečios pastabos

Programos „Europa piliečiams“ ir kitų programų koordinavimas

3.1 EESRK palankiai vertina pradinio pasiūlymo pakeitimus, kuriais numatoma gerinti programos „Europa piliečiams“ ir kitų, visų pirma susijusių su kaimynystės politika, programų bendradarbiavimą ir koordinavimą. Be to, pagal pasiūlymo 11 straipsnį ir siekiant įvykdyti strategijos „Europa 2020“ tikslus, reikia geriau koordinuoti veiksmus su INTERREG ir žiniasklaidai bei jaunimui skirtomis programomis.

3.2 EESRK rekomenduoja nedelsiant koordinuotai pateikti informaciją apie programą „Europa piliečiams“ ir kitas ES programas, kad kiekvienas pilietis vienoje svetainėje galėtų susipažinti su visomis galimybėmis, kuriomis jis gali pasinaudoti. Komisijos surengtos viešos konsultacijos⁽⁵⁾ rodo, kad vis dar nėra aišku, kuri programa paprastai remia kokio pobūdžio veiklą. Jaunimui būtina skirti ypatingą dėmesį.

3.3 Kaip ir ankstesnėje savo nuomonėje Komitetas prašo gerokai pagerinti koordinavimą, pavyzdžiui, įkuriant nuolatinę tarpinstitucinę grupę aktyvaus pilietiškumo ir dalyvavimo klausimams nagrinėti, kuriai priklausytų įvairių Europos Komisijos generalinių direktoratų ir kitų ES institucijų atstovai⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Europos Komisijos surengtos konsultacijos internetu (2010–2011 m.).

⁽⁶⁾ OL C 28, 2006 2 3, p. 29–34.

Finansiniai aspektai

3.4 Programos finansavimas yra visiškai nepakankamas. Gerai suvokdamas, kad šiuo krizės laikotarpiu programos „Europa piliečiams“ biudžeto didinimas yra finansinis ir politinis iššūkis, EESRK vis dėlto dar kartą pabrėžia ypatingą šios programos svarbą ir siūlo keletą kartų padidinti jai skiriamą finansavimą, kuris šiuo metu yra nepakankamas, kad būtų galima Europos lygmeniu⁽⁷⁾ pasiekti apčiuopiamų rezultatų ir neatitinka net potencialių projektų autorių lūkesčių. Atsižvelgiant į dabartinį finansavimo lygį gali kilti klausimų dėl visuomenės dalyvavimo sprendimų priėmimo procese svarbai skiriamo dėmesio ir sprendimus priimančiųjų galimybių įvykdyti su Lisabonos sutarties įgyvendinimu susijusius išpareigojimus.

3.5 Komitetas ragina apsvarstyti galimybes skirti programai „Europa piliečiams“ papildomų išteklių, visų pirma tuos, kurie šiuo programavimo laikotarpiu nebuvo panaudoti vykdant kitas programas.

3.6 Siekiant užtikrinti platų ir įtraukų dalyvavimą programoje ir nediskriminuoti nei mažų organizacijų, nei turinčių mažai finansinių išteklių, taip pat siekiant padidinti programos veiksmingumą ir žinomumą Europoje, EESRK rekomenduoja remti ir mažus Europos projektus, kuriems būdinga Europos dimensija. Programoje reikia sumažinti šių projektų, visų pirma susijusių su pilietine visuomene, biudžeto minimalią ribinę sumą ir bendro finansavimo dalį, padidinti išankstinį finansavimą, panaikinti reikalavimą bendradarbiauti su užsienio partneriais ir sumažinti administracinę naštą kartu užtikrinant kontrolę tais atvejais, kai tai būtina. Kitame programos etape piliečių ir pilietinės visuomenės organizacijoms reikia užtikrinti galimybę pateikti paraišką dėl mažos apimties dotacijų, kad joms pačioms į bendrą finansavimą nereikėtų investuoti keleto dešimčių tūkstančių eurų. Nerimą kelia šiuo metu numatyta vidutinė vienam projektui skiriama suma, siekianti 80 000 EUR. Numatant programą, reikia atidžiai įvertinti ir atmesti aspektus, dėl kurių, remiantis programos nuostatomis, gali būti diskriminuojami kai kurie projektų rengėjai ar tikslinės grupės.

3.7 EESRK ragina Europos Komisiją apsvarstyti galimybę skirti specialią paramą mažos apimties projektams arba numatyti jiems atskirą kategoriją valstybės narėse, kuriose pilietinės visuomenės veikla su programos tikslais susijusiose srityse yra ypač nepalankioje padėtyje arba kuriose dalyvavimas nėra aktyvus.

3.8 Naujuoju programavimo laikotarpiu reikia rasti būdų į taikomą bendrą finansavimą įtraukti savanorišką veiklą⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Žr. 7 išnašą.

⁽⁸⁾ OL C 325, 2006 12 30, p. 46–52.

3.9 Piliетinių veiksmų ir vertybių stiprinimas ugdant naująją europiečių kartą yra svarbiausias ES ateities iššūkis ir uždavinys. Be to, EESRK ragina Europos Komisiją apsaugoti galimybę į programą „Europa visiems“ įtraukti daugiau jaunimo projektų, kurie neįgyvendinami pagal „Erasmus visiems“ ir yra visų pirma susiję su Jaunimo iniciatyva. Taip pat vienas iš naujų teminių elementų galėtų būti projektai, kuriais būtų siekiama propaguoti įmonių socialinę atsakomybę.

Programos valdymas ir administravimas

3.10 Reikėtų užtikrinti decentralizuotą programos administravimą, visų pirma 3.6 punkte minimų mažų projektų. Šiuo metu Komisija jau yra išpareigojusi įtraukti į šios programos propagavimą kuo daugiau Komisijos atstovybių valstybėse narėse⁽⁹⁾, tačiau reikėtų išnagrinėti galimybę plačiau įtraukti - pavyzdžiui, į įvairių programos dalių valdymą - atstovybes ar kitas nacionalinio lygmens struktūras. Visuomenės informavimas ir programos administravimas yra viena kitą papildanti veikla. Kitas sprendimas būtų numatyti galimybę įgyvendinti keletą mažų projektų panaudojant visuotines dotacijas.

3.11 Programos administravimas turi būti visiškai atviras ir skaidrus. EESRK palankiai vertina konsultacijas, kurias vykdančią programą jau rengia Europos Komisija. Vis dėlto, atsižvelgiant į išskirtinį programos pobūdį, reikėtų numatyti galimybę į programos valdymo komiteto darbą įtraukti Regionų komiteto, EESRK ir struktūruoto dialogo partnerių atstovus suteikiant jiems eksperto, visateisio nario, stebėtojo, aktyvaus stebėtojo ar panašų statusą arba sukuriant oficialią arba neoficialią tarpinstitucinę darbo grupę, kuri rengtų metinę programą. Tokios nuostatos sudarytų galimybę įgyvendinti partnerystės idėją ir veiksmingai keistis informacija pradinuose sprendimų priėmimo proceso etapuose. Be to, reikia užtikrinti, kad šie atstovai aktyviai dalyvautų visuose programos vertinimo etapuose ir ją toliau plėtojant⁽¹⁰⁾.

3.12 Būtina pašalinti pilietinės visuomenės nurodytą riziką, susijusią su darbo programos metiniais prioritetais, trumpalaikiais veiksmiais ar pavienėmis iniciatyvoms: jais negali būti vienašališkai nepaisyti programos pagrindinių tikslų arba juos susiaurinti. Reikėtų suteikti pilietinei visuomenei galimybę pačiai pasirinkti savo projektams svarbias temas, kurios atitinka šiuos tikslus.

3.13 EESRK primygtinai siūlo sukurti projektų vertinimo dviem etapais sistemą. Dėl finansavimo stokos atmetų prašymų skaičius - išpūdingas. Šiuo metu pagal įvairias programos kryptis parama skiriama tik vienam iš maždaug dvidešimties projektų. Reikia užtikrinti, kad vykdančią šią programą paramos prašančiose organizacijose nebūtų švaistomos lėšos, nes tai

pakenktų joms pačioms ir prieštarautų pagrindiniams programos tikslams. Be to, būtų tikslinga nustatyti daugiau projektų pateikimo terminų.

3.14 Planuojant administracines išlaidas, kurios atrodo pernelyg didelės ir siekia apie 11 proc. viso programai numatyto biudžeto, EESRK ragina atsižvelgti į ekonominio naudingumo analizę⁽¹¹⁾ ir į šioje nuomonėje pateiktus pasiūlymus siekiant šias išlaidas sumažinti, visų pirma pasitelkiant visuotines dotacijas, taikant dviejų etapų vertinimo sistemą ir t. t.

3.15 EESRK rekomenduoja nedelsiant įsteigti programos „Europa piliečiams“ informacijos centrus valstybėse narėse, kuriose jų dar nėra, ir paskatinti juos veikti aktyviau ir pastebimiau.

Veiksmingumas, tvarumas ir našumas visų skirtų išteklių atžvilgiu

3.16 Kaip pripažįsta ir Europos Komisija, ir daugybė jos apklaustų pilietinės visuomenės atstovų⁽¹²⁾, ateityje reikėtų programą daug glaudžiau susieti su konkrečiu sprendimų priėmimo procesu ir Europos politine darbotvarke. EESRK teigiamai vertina tai, kad vienas iš naujos programos rezultatų vertinimo kriterijų yra politinių iniciatyvų, atsiradusių dėl jos remiamos veiklos, kiekis ir kokybė. Todėl programa gali paskatinti įgyvendinti Europos Sąjungos sutarties 11 straipsnio nuostatas. Be to, EESRK palankiai vertina Komisijos prašymą dalytis gerąja praktika ir kaupti su visuomenės dalyvavimu susijusias idėjas⁽¹³⁾.

3.17 Visa pagal programą remiami veiksmai turi duoti konkrečiai panaudojamų, nuoseklių, tvirų ir kuo akivaizdesnių rezultatų. Jų taip pat turi būti siekiama rengiant diskusijas, trumpus susitikimus su piliečiais ir užmezgant abipusius ryšius. Pavyzdžiui, kai kurie iš pirmininkaujantios valstybės renginių galėtų pavirsti nuolatiniiais pilietinės visuomenės ir ES institucijų diskusijų forumais.

3.18 EESRK rekomenduoja sudaryti geresnes sąlygas gauti veiklos dotacijas, visų pirma Europos, tačiau ir nacionaliniu lygmeniu, nes būtent jos suteikia galimybę organizacijai ugdyti savo bendrąją kompetenciją, stiprinti gebėjimą dalyvauti politikos formavime ir greitai reaguoti į naujus iššūkius⁽¹⁴⁾. Vis dėlto neretai projektų dotacijos skiriamos konkrečioms iniciatyvoms ir dažnai nelengva jomis užtikrinti veiklos tvarumą, „institucinę atmintį“ ir kokybę. Reikėtų patikrinti sumų vidurkį,

⁽⁹⁾ COM(2011) 884 final.

⁽¹⁰⁾ Žr. 7 išnašą.

⁽¹¹⁾ Dabartiniam Europos Komisijos pasiūlyme 2014–2020 m. laikotarpio programai „Europa piliečiams“ numatyta skirti 229 mln. eurų, iš kurių 206 mln. bus tiesiogiai skirti pagal programą vykdomiems veiksams ir 23 mln. – administravimo išlaidoms. Žr. dokumento COM(2011) 884 final – 2011/0436 (APP) priedą.

⁽¹²⁾ Europos Komisijos surengtos konsultacijos internetu (2010–2011 m.) rezultatai.

⁽¹³⁾ COM(2011) 884 final.

⁽¹⁴⁾ Žr. taip pat Europos Parlamentą, Vidaus politikos generalinis direktoratas, Biudžeto reikalų D direkcija, „Nevyriausybinių organizacijų (NVO) finansavimas iš Europos Sąjungos biudžeto“ (tyrimas) preliminari versija, 2010 m.

projektų skaičių ir kitus rodiklius, kurie pateikiami šio pasiūlymo priede. Dėl šių veiksmų finansiniu arba administraciniu požiūriu neturėtų būti diskriminuojamos mažesnės organizacijos, pavyzdžiui, taikant aukštas bendro finansavimo ar kitas ribines vertes. Būtų tikslingiau nenustatyti jokios arba numatyti tik nedidelę sumą, palyginti su teikiama dotacija, ir taip padidinti paramos gavėjų skaičių ir (arba) paramos teikimo trukmę.

3.19 Patikimiems partneriams turėtų būti plačiai teikiama ilgalaikė struktūrinė parama. Be to, pageidautina prailginti maksimalią projektų trukmę, kai tai būtina atsižvelgiant į projektų pobūdį.

4. Europos Komisijos pateiktus pasiūlymus papildančios rekomendacijos

Šiuose pakeitimuose išreikštas EESRK požiūris į tam tikrus pagrindinius programos aspektus. Siekiant atsižvelgti į pirmojoje dalyje pateiktas išvadas ir užtikrinti bendrą teksto nuoseklumą, gali prireikti atlikti kitų pasiūlymo turinio, aiškinamosios dalies ir pasiūlymo priedo pakeitimų.

4.1 EESRK rekomenduoja preambulės ketvirtojoje konstatuojamojoje dalyje papildyti arba išbraukti nuorodą „Europos piliečių iniciatyva suteikia piliečiams nepaprastą galimybę tiesiogiai dalyvauti formuojant ES teisės aktų plėtojimą“⁽¹⁵⁾, nes dėl jos gali sukelti abejonių dėl kitų Lisabonos sutarties nuostatų įgyvendinimo.

4.2 EESRK rekomenduoja preambulės ketvirtosios konstatuojamosios dalies žodžius „vykdant veiklą tarpvalstybiniu ir Sąjungos lygmeniu“ pakeisti žodžiais „vykdant veiklą tarpvalstybiniu ir Sąjungos lygmeniu, taip pat atsižvelgiant į Europos dimensiją nacionaliniu lygmeniu“ atsižvelgiant į šios nuomonės 2.3 ir 3.6 punktų nuostatas.

4.3 EESRK ragina preambulės dešimtojoje konstatuojamojoje dalyje žodį „tarpvalstybinius“ pakeisti žodžiais „šios programos“ atsižvelgiant į šios nuomonės 2.3 ir 3.6 punktų nuostatas.

4.4 EESRK rekomenduoja preambulės keturioliktają konstatuojamąją dalį papildyti taip: „bendradarbiaujant Komisijai, valstybėms narėms, Regionų komitetui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, struktūruoto dialogo partneriams ir atskiriems Europos pilietinės visuomenės atstovams“.

4.5 EESRK siūlo preambulės šešioliktojoje konstatuojamojoje dalyje žodžius „tiesiogiai susijusiems su ES politika“ ir „dalyvauti formuojant ES politinę darbotvarkę“ pakeisti taip: „tiesiogiai

susijusiems su politika, vykdoma sprendžiant Europos Sąjungai svarbius klausimus“ ir „dalyvauti formuojant politinę darbotvarkę, susijusią su Europos Sąjungai svarbiais klausimais“.

4.6 Siekdamas konkretizuoti šios nuomonės 3.13 punkte pateiktas pastabas, EESRK rekomenduoja preambulės šešioliktosios konstatuojamosios dalies antrąjį sakinių papildyti žodžiais „bei dviem etapais vykdyti projektų pasiūlymų atranką“.

4.7 EESRK siūlo pasiūlymo pirmąjį straipsnį pakeisti taip: „Atsižvelgiant į visuotinį tikslą [...] skatinti Europos vertybes ir identitetą“. Sąvoka „Europos vertybės ir identitetas“ yra platesnė ir visaapimanti. Šie pakeitimai turėtų būti atlikti ir kituose pasiūlymo punktuose.

4.8 Be to, laikydamasis pirmiau pateiktų pastabų ir norėdamas pabrėžti, kad piliečių dalyvavimas yra nedalomas ir kad ES svarbios problemos nesprenžiamos tik ES lygmeniu, EESRK rekomenduoja pirmajame pasiūlymo straipsnyje žodžius „Sąjungos lygmeniu“ pakeisti žodžiais „sprendžiant Sąjungai svarbias problemas ir klausimus“.

4.9 EESRK rekomenduoja 2 straipsnio 2 dalyje žodžius „Sąjungos lygmeniu“ pakeisti žodžiais „sprendžiant Europos Sąjungai svarbias problemas ir klausimus“ ir sakinio dalį „gerinant visuomenės supratimą apie Sąjungos politinių sprendimų priėmimo procesą“ pakeisti taip: „gerinant visuomenės supratimą apie Europos Sąjungos sprendimų priėmimo procesą ir užtikrinant jų dalyvavimą šiame procese“.

4.10 EESRK rekomenduoja 3 straipsnio 2 dalį papildyti ir pakeisti taip:

- (3) parama visuotinės europinės svarbos organizacijoms arba organizacijoms, kurioms būdingas aiškus Europos aspektas;
- (4) bendruomenės stiprinimas ir debatai pilietiškumo klausimais, į kuriuos naudojant IRT ir (arba) socialines informavimo priemones įtraukiamos tikslinės grupės, bei Europos aspekto stiprinimas kitais komunikacijos kanalais ir priemonėmis;
- (5) Sąjungos lygmens renginiai ypatingais ir pagrįstais atvejais. Paaikškinimas – Sąjungos lygmens renginiai ne visuomet atneša papildomos naudos, nes dažnai į juos susirenka tik informuoti ir aktyvūs sprendžiant Europai svarbius klausimus piliečiai, o jų rezultatai nepateisina didelių rengimui reikiamų išlaidų.

⁽¹⁵⁾ Žr. 14 išnašą.

- (7) svarstymai ir (arba) diskusijos bendrųjų vertybių temomis, taip pat klausimais, susijusiais su Europos pilietybės ateitimi ir galimybėmis dalyvauti šios srities veikloje;
- (8) informavimo apie ES institucijas ir jų veikimą, apie piliečių teises, visų pirma demokratines teises, ir apie politikos, visų pirma ES, rengimo procesą vietos ir regionų lygmeniu iniciatyvos. Šiomis iniciatyvomis reikia siekti, kad rengiant politiką ir politinių sprendimų priėmimo kiekvienu lygmeniu ir kiekviename etape procese dalyvautų piliečiai.
- (11) parama programos informacinėms ir (arba) konsultacinėms bei administracinėms struktūroms valstybėse narėse;
- (12) Nauja įtrauka: dotacijos reikalavimus atitinkančiuose regionuose ar valstybėse narėse, kuriose galimybės gauti kitų išteklių su programos tikslais susijusiai veiklai yra ribotos arba kuriose piliečių dalyvavimo procentas yra žemesnis už vidutini.

4.11 Dėl pasiūlymo 4 straipsnio EESRK pabrėžia, kad Komisija nedelsdama turėtų atsisakyti viešųjų pirkimų sutarčių, kurios dažniausiai virsta plataus masto ir brangiai kainuojančiomis viešųjų ryšių kampanijomis, labai nutolusiomis nuo piliečių poreikių. Reikėtų siekti, kad visa veikla būtų kuo atviresnė visiems programos dalyviams.

4.12 EESRK rekomenduoja papildyti 6 straipsnį atsižvelgiant į šią nuomonę, visų pirma jos 2.6 punktą.

4.13 Reikėtų apsvarstyti galimybę 8 straipsnyje išbraukti nuostatą, pagal kurią kasmet apibrėžiami nauji programos prioritetai, arba bent jau sušvelninti šio straipsnio formuluotę.

4.14 EESRK rekomenduoja 9 straipsnį papildyti taip: „3. reikėtų numatyti galimybę į programos valdymo komiteto darbą aktyviai įtraukti Regionų komiteto, EESRK ir struktūruoto dialogo partnerių atstovus suteikiant jiems eksperto, visateisio nario, stebėtojo, aktyvaus stebėtojo ar panašų statusą arba sukuriant oficialią arba neoficialią tarpinstitucinę darbo grupę, kuri rengtų metinę programą.

4.15 EESRK rekomenduoja 10 straipsnį papildyti taip: „pasiūlymo 9 straipsnyje išvardyti subjektai turi aktyviai dalyvauti visuose programos vertinimo etapuose ir ją toliau plėtojant“.

4.16 EESRK siūlo 14 straipsnio 2 dalį papildyti taip: „reguliariai informuoja Europos Parlamentą, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą ir Regionų komitetą“. EESRK rekomenduoja 14 straipsnio 3 dalies pradžioje įterpti žodžius „visų pirma“.

4.17 EESRK siūlo papildyti priedo 2 skirsnį (Programos valdymas) nurodant, kad yra tikslinga ir reiktų numatyti įtraukti į įvairių programos krypčių administravimo veiklą Europos Komisijos atstovus valstybėse narėse ar kitas nacionalinio lygmens struktūras, kurias ji laikys tinkamomis dalyvauti šioje veikloje.

4.18 Dėl priede nurodytų vertinimo kriterijų EESRK pabrėžia ir aktyviai remia nuostatą, kad reikia išpareigoti teikti didesnę finansinę paramą šalims ir regionams, kuriuose programos tikslams įgyvendinti skiriami ištekliai yra riboti arba neprieinami arba kurių dalyvavimo rodikliai yra žemi.

4.19 EESRK kategoriškai prieštarauja ir rekomenduoja nedelsiant išbraukti iš Finansinės teisės aktų pasiūlymų pažymos 2.2.1 punkto teiginį, kad mažos ir vidutinės organizacijos yra rizikos veiksnys programos valdymui. Remdamasis pirmiau išdėstytomis pastabomis, Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad šios organizacijos ypač tinka skatinti piliečių dalyvavimą ir reikėtų visais galimais būdais skatinti jas įsitraukti į programos veiklą – sudarant geresnes projektų teikimo ir valdymo sąlygas, mažinant žemiausią reikalaujamą jų biudžeto ribą, užtikrinant, kad nesant objektyvios būtinybės joje nedalyvautų jokie užsienio partneriai, ar mažinant jų bendro finansavimo dalį.

4.20 EESRK rekomenduoja persvarstyti prieduose nustatytą įvairaus pobūdžio veiklai skirtų projektų skaičių ir jų finansavimo lygį, kad būtų atsižvelgta į pirmiau šioje nuomonėje išsakytus prašymus sudaryti mažoms ar vidutinėms organizacijoms geresnes sąlygas šiam finansavimui gauti, arba sukurti vieną ar kelias specialias kategorijas, skirtas nedidelės apimties projektams, jiems numatant geresnes galimybes gauti veiklos dotacijas, prailginant maksimalią projektų trukmę ir t. t.

2012 m. liepos 11 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Staffan NILSSON